

Ölümlükten Kahramanlığa Benlik İçinde Yolculuk

The Journey within the Self: From Mortality to Heroism

Doç. Dr. Doğan Kökdemir
dogan@kokdemir.info
<http://www.kokdemir.info>

Başkent Üniversitesi
Psikoloji Bölümü
<http://psk.baskent.edu.tr>

☺ Hazır Ölümünden Bahsetmişken: Önce Ödev ☺

- Ψ Kafka, tuhaf bir adamdı. Kendi eserlerinin yakılmasını isteyen, yalnız, içine kapanık, sessiz bir adam olarak yaşadı ve öldü.
- Ψ Sadece edebiyatçıların değil psikoloji ile ilgilenen herkesin merak ettiği bu adamın kendisi kadar tuhaf eseri *Dönüşüm* ile ilgili olarak bir soru - cevap yaratmak zordur.
- Ψ Bu nedenle, sizden istenen bu sefer yazınızın temel sorusunu (ya da konusunu) kendinizin seçmesidir. *Dönüşüm* ile ilgili olarak bir sorunuz olsun ve kendi sorunuzu daha önce size iletilen kurallar çerçevesinde yanıtlayın.
- Ψ Teslim Tarihi: 5 Nisan Salı

“Her benlik ölümü tadacaktır.”

Ali İmran, 185

YAŞAMAK

...

Biliyorum, kolay değil yaşamak;
Ama işte
Bir ölünün hala yatağı sıcak,
Birin saati işliyor kolunda.
Yaşamak kolay değil ya kardeşler,
Ölmek de değil;

Kolay değil bu dünyadan ayrılmak.

Orhan Veli, 1951

Diğer canlılardan farklı olarak her insan günün birinde öleceğini bilir. Bu bilgi, kişide kaygı ve dehşet (terör) yaratır.

Peki ya ölümden korkmayanlar, kahramanlar?

Dehşet Yönetimi Kuramı

Terror Management Theory

Soru 1

İnsanlar neden davrandıkları şekilde davranırlar?

Soru 2

İnsanların neden öz saygıya (self – esteem) ihtiyaçları vardır?

Soru 3

İnsanlar neden kendilerinden farklı olan kişilerle ve/ya gruplarla barış içerisinde yaşamayı başaramıyorlar? Zor olan, neden daha çok kaynak tüketmesine rağmen savaşmak değil de hoşgörülü olmaktır?

S. Freud

Ölüm içgüdüğü
Yaşam içgüdüğü

E. Becker

Ölümün reddi
Ölümsüzlük
projesi

T. Pyszczynski
S. Solomon
J. Greenberg

Dehşet Yönetimi
Kuramı

Dehşet ve Dehşetin Yönetimi

Ölümsüzlük Arayışları

Yağlıboya Ölüm

Gustav Klimt (1911)
Ölüm ve Yaşam

Hans Baldung Grien (16. yy)
İnsanın Üç Çağı ve Ölüm

Jean Baptiste Regnault (1794)
Özgürlük ve Ölüm

Ölüm ve Kadın

Hans Baldung Grien (1517)
Geç Kız ve Ölüm

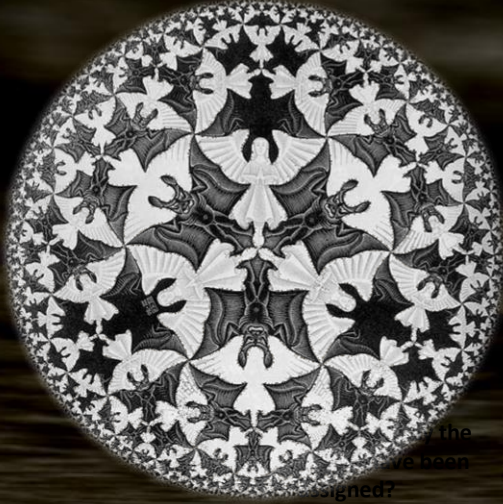
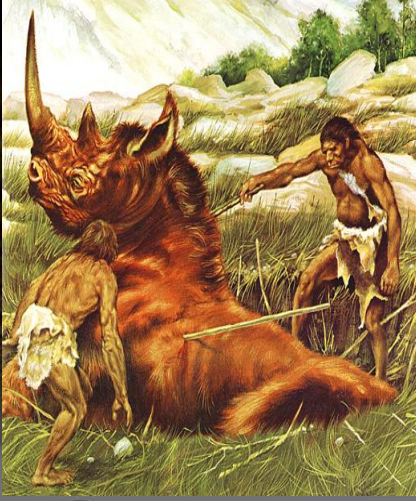

Giampietrino
Kleopatra'nın Ölümü

Hans Baldung Grien (15xx)
Kadın ve Ölüm

Ölüm Korkusu ve Şiddet

Circle Limit IV (1960)

M. C. Escher
1898 - 1972

- Kötülüğün sıradanlığı
- İyiliğin sıradanlığı
- "Kahramanlığa Hazır Olmak"

İnsanın Halleri: "İyi" ve "Kötü"

Uruk Kralı
Gilgamesh

Evariste Galois
1811 - 1832

İsimsiz Kahramanlar

Kahramanlık, çoğunlukla diğer canlılar için ya da yaşamsal nedenler amacıyla, kişinin, kendi çıkarını gözetmeksizin, hatta zarar görme pahasına gösterdiği davranışlar bütünüdür.

"Farklı" Kahramanlar

İbrahim Ethem Akıncı
1889 - 1950

"... Evvela Türklük Türk kadınlığı, saniyen, Gördes salisen ailesi, Makbule Hanım'la ne kadar iftihar etse sezadır.

Bu asırların, batınların nadir yetiştirdiği mücadele-i millîyenin doğurduğu bir zâde-i fitrat idi.

Öyle ümit ederim ki şu kadının namı hatıra-i millette unutulmaz..."

Mücahid Makbule Hanım
1902 - 1922

"Kahramanlar, bir ulusun ruhunu kurtaran insanlardır."
P. Zimbarido, Sosyal Psikolog

Savaşlar ve "Bizim" Kahramanlarımız

Bazen bir sürü insanın içinden tek bir "kahraman" bile çıkamadığı için şiddet olağan bir davranış olur...

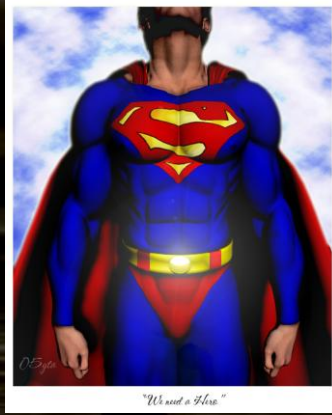
... Ve bazen tek bir kişi koskoca bir kalabalığa ve güce kahramanca meydan okur.

Hiç "Gerçek" Kahraman Yok Mu?

Bizim Kahramanlarımız,

- . Mustafa Kemal Atatürk (%60.8)
- . Babam (%3.9)
- . Örümcek Adam (%2.6)
- . Superman (%2.6)
- . Gandhi (%2.6)
- . Che (%1.3)
- . Hz. Ömer (%1.3)

Not: Katılımcıların sadece ilk tercihleri yansıtılmıştır.

Kimler Kahramandır?

Alternatifler (?!)

Son Söz: Geleceğin Kahramanları

☺ Hazır Ölümden Bahsetmişken: Önce Ödev ☺

- Ψ Kafka, tuhaf bir adamdı. Kendi eserlerinin yakılmasını isteyen, yalnız, içine kapanık, sessiz bir adam olarak yaşadı ve öldü.
- Ψ Sadece edebiyatçıların değil psikoloji ile ilgilenen herkesin merak ettiği bu adamın kendisi kadar tuhaf eseri *Dönüşüm* ile ilgili olarak bir soru – cevap yaratmak zordur.
- Ψ Bu nedenle, sizden istenen bu sefer yazınızın temel sorusunu (ya da konusunu) kendinizin seçmesidir. *Dönüşüm* ile ilgili olarak bir sorunuz olsun ve kendi sorunuzu daha önce size iletilen kurallar çerçevesinde yanıtlayın.
- Ψ Teslim Tarihi: 5 Nisan Salı